

Huvudman

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

Ärendet

Tillsyn av Anpassad grundskola Årby i Eskilstuna kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2023 inlett en tillsyn av Anpassad grundskola Årby i Eskilstuna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Anpassad grundskola Årby följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygssättning, skolans arbete med att skapa trygghet samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorer och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 11 september 2023 och 14 september 2023. Representanter för huvudmannen har också intervjuats. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. timplan, scheman, förteckning över lärare samt behörighet, åtgärdsprogram, plan mot kränkande behandling samt utredningar av kränkande behandling.

Motivering av beslutet

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Av utredningen framgår att de lärare som finns anställda på Anpassad grundskola Årby har utbildning samt legitimation för den undervisning de bedriver. Vidare framgår av intervjuer med lärare och rektorn samt av inkommen dokumentation att flertalet av lärarna även har en specialpedagogisk påbyggnadsutbildning med inriktning utvecklingsstörning. De lärare som saknar legitimation är visstidsanställda och genomgår en pågående lärarutbildning/speciallärarutbildning. Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår också att utbildning kring elever med språkstörning och tecken har genomförts och pågår.

Garanterad undervisningstid

Av inkommen dokumentation och elevscheman framgår att eleverna ges undervisning i samtliga ämnen eller ämnesområden som de ska ha undervisning i utifrån den totala garanterade undervisningstiden för anpassad grundskola. Rektorn säkerställer att scheman läggs utifrån huvudmannens beslutade timplan för skolenheten.

Undervisningen omfattar ämnets/ämnesområdets syfte och centrala innehåll

Utredningen visar att undervisningen bedrivs utifrån ämnens/ämnesområdets syfte och centrala innehåll. Lärarna uppger i intervju att de har utarbetat planeringar utifrån det centrala innehållet som sträcker sig över läsåret och även för samtliga stadier. Av intervju med lärare och rektorn framgår att de lektionsplaneringar som utarbetas i alla ämnen utgår från elevernas individuella kunskapsutveckling. Dessa planeringar kan även vårdnadshavare ta del av genom en digital plattform.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att huvudmannen ska ha anställt lärare som har legitimation och är behöriga för den undervisning de ska bedriva, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 § och 17–18 §§ skollagen)

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). (11 kap. 7§ skollagen)

Av kursplanerna i ämnen och ämnesområden framgår ämnets syfte och centrala innehåll. Undervisningen ska följa och omfatta dessa delar i den anpassade grundskolan. (Läroplan för anpassad grundskola; Lgra 22, 3 Kursplaner)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervju med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att elever vid Anpassad grundskola Årby får extra anpassningar om en lärare befarar att eleven inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Stödet ges både på generell nivå och individuellt med utgångspunkt från elevens behov. Vidare framgår av intervjuerna att de extra anpassningarna dokumenteras i en digital plattform och utvärderas kontinuerligt.

Särskilt stöd

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att anmälan sker till rektorn och elevhälsan om en lärare, trots de extra anpassningarna som genomförts i den ordinarie undervisningen, befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Anmälan sker via en blankett där läraren redogör för elevens behov av stöd samt vilka extra anpassningar som redan genomförts för eleven. Läraren redogör även muntligt för elevens behov av stöd under elevhälsans möten. Utifrån denna anmälan och redogörelse uppdrar rektorn till skolans specialpedagog och lärare att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och elevhälsan att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilt stöd. Vid besöket på skolenheten har Skolinspektionen tagit del av beslutade åtgärdsprogram och av dessa framgår vilka som medverkat vid utarbetandet, elevens behov av stöd, mål för eleven, åtgärder som ska genomföras, ansvariga för att åtgärderna genomförs samt när samt hur åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt

prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutan-derätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utvecklingssamtal och skriftlig bedömning

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att elev och vårdnadshavare informeras om elevens utveckling varje termin under ett utvecklingssamtal. Vid dessa samtal får även vårdnadshavare ta del av en skriftlig bedömning för samtliga ämnen/ämnesområden. Information kring en elevs kunskapsutveckling finns även att tillgå digitalt.

Sammantagen bedömning av elevens kunskaper och betygssättning

Av intervjuer med lärare framgår att diskussioner kring bedömning i förhållande till betygskriterier och kriterier för bedömning sker kontinuerligt i kollegiet. Vidare framgår att bedömningsdiskussioner även sker tillsammans med lärare på en annan anpassad grundskola i kommunen. I dessa diskussioner har lärarna utgått från elevexempel och termer i kursplaner för att möjliggöra en likvärdig i bedömning och betygssättning. Vid de veckovisa avstämningarna kring en elevs kunskapsutveckling i ämnen/ämnesområden deltar även resurspersoner som arbetar med eleverna. Resurspersonerna uppger själva att de har en god bild av elevernas kunskapsutveckling eftersom de arbetar så nära eleverna.

Vidare framgår av intervjuer med lärare att det finns rutiner på skolenheten kring betygssättning. Bland annat ser skolan över lärarnas behörighet och legitimation för att betygssättningen ska ske på ett rättssäkert sätt.

Rättslig reglering

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i. (11 kap. 15 § skollagen)

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättning bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (11 kap. 22 § skollagen)

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (11 kap. 23 § skollagen)

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 22 och 23 §§ bortses från enstaka delar av betygskriterierna för årskurs 6 eller 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg. En intellektuell funktionsnedsättning får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl. (11 kap. 23a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Skolans arbete med att skapa trygghet och arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Utredningen visar att det bedrivs ett förebyggande arbete vid skolenheten för att skapa trygghet och studiero. Lärarna, elevhälsan, resurspersoner och rektorn beskriver att det kontinuerligt pågår ett antal trygghetsskapande aktiviteter tillsammans med eleverna i samtliga elevgrupper. Personalgrupperna för under intervjuerna fram att en styrka är att samtliga klasser är personaltäta och det finns alltid någon vuxen närvarande under både lektioner och raster som eleverna kan vända sig till. I klasserna förs det samtal med eleverna kring att vara en bra kompis och eleverna ges verktyg att möta andra människor. Denna termin har skolenheten genomfört olika aktiviteter vid uppstarts dagar och gemensam dansdag tillsammans med grundskolans elever. Samtliga deltagare i intervjuerna upplever att eleverna är trygga vilket även bekräftas av enkäter med vårdnadshavare och i intervju med elever under tillsynsbesöket. De grundskoleelever som finns på Årbyskolan F-9 är vänligt inställda till eleverna på den anpassade grundskolan och ofta behjälpliga på raster. Rektorn uppger att det på Anpassad grundskola Årby finns en tolerans mot olikheter vilket gagnar eleverna vid den anpassade grundskolan.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår vidare att det råder studiero i samtliga undervisningsgrupper. Vidare beskrivs att lärarna hittar olika lösningar för elever som är extra ljudkänsliga och behöver arbeta enskilt. I klassrummen finns ljuddämpande skärmar och det finns tillgång till olika grupprum inom skolenheten.

Skolans arbete mot kränkande behandling

Inför besöket har Skolinspektionen tagit del av skolenhetens plan mot kränkande behandling för läsåret 2023/24. I planen finns en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever som ska genomföras under året. Planen innehåller även en redogörelse över hur förra årets åtgärder har genomförts.

Av samtliga intervjuer framgår att personalen anmäler samtlig förekomst av kränkande behandling i ett digitalt system som kommer till rektorns och huvudmannens kännedom. Anmälda kränkningar utreds av den som genomfört anmälan tillsammans med skolans elevhälsa. På skolenheten finns även ett trygghetsteam som kan vara behjälpliga vid utredningar och trygghetsteamet har även som uppgift att arbeta förebyggande mot kränkningar. Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av genomförda utredningar kring kränkande behandling med vidtagna åtgärder. Lärarna och resurspersonerna beskriver att de oftast kan avbryta en påbörjad kränkning innan den uppstår eftersom de känner av elevernas signaler.

Förvaltningen uppger att de ser till att lärarna känner till arbetsgången för anmälan om kränkande behandling och att skolan arbetar systematiskt med detta område.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 7 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom skolans arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillgång till elevhälsa

Utredningen visar att det finns tillgång till elevhälsans samtliga professioner vid skolenheten. Av intervju med rektorn och elevhälsan framgår att det på skolenheten finns tillgång till två specialpedagoger varav den ena även är utbildad talpedagog. Vidare finns tillgång till skolsköterska och vid behov även en av kommunen inhyrd psykolog. Den tidigare kuratorn avslutade sin anställning i början av september 2023 och en ny kurator kommer att finnas på skolan i mitten av oktober 2023. Rektorn beskriver att om skolenheten skulle ha behov av en kurator under denna övergångsperiod finns grundskolans kurator att tillgå. Av intervjuer med förvaltningen framgår att nyrekrytering pågår av två psykologer och två kuratorer som vid tillträde i början av januari 2024 bland annat även kommer att arbeta i Anpassad grundskola Årby's elevhälsa.

Tillgång till lokaler och utrustning

Av utredningen framgår att Anpassade grundskola Årby har tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning för den verksamhet de bedriver. Lärarna uppger i intervju olika exempel på hjälpmedel och utrustning som används i undervisningen.

Elever som inte tillhör den anpassade grundskolans målgrupp

Utredningen visar att lärarna uppmärksammar elever i den anpassade grundskolan som inte tillhör den anpassade grundskolans målgrupp, bland annat att i undervisningen uppmärksamma elever när de utför sina uppgifter. Av intervjuer med lärare framgår att de anmäler dessa elever till rektorn och till elevhälsan. De ger även exempel på avslutade och pågående elevärenden. Vidare beskriver lärarna att de också uppmärksammar och anmäler vidare till rektorn huruvida en elev ska läsa ämnen eller ämnesområden snarare än att de är placerade i fel skolform. Elevhälsan och rektorn beskriver att för de elever som anmälts till elevhälsan görs nya bedömningar och kontakt tas även med vårdnadshavare. Rektorn tar kontakt med utredare på mottagningsenheten i Eskilstuna för vidare utredning och ett eventuellt beslut om att en elev ska byta skolform.

Rättslig reglering

För eleverna i anpassade grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. (2 kap. 35 §)

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i anpassade grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan. (7 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom grundläggande förutsättningar för skolenheten. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Alexander Aleryd

X Gun Bystedt-Nordqvist

Föredragande
Signerat av: Gun Bystedt-Nordqvist